

משרד החנוך והחינוך - המחלקה לתרבות תורנית

ג ל י ד נ ד ת ל ע י ר ו ן ב י פ ר ש ת ה ש ב ר ע
ע ר ו כ י מ ב י ד י נ ח מ ת ל י ב ו ב י ז ש נ ת ה ע ש ר י מ

לך לך (תשכ"א)

הפטרה (ישעיהו מ' כ"ז - מ"א מ"ז)
דבר הנביא לקטני אמנה
ישעיה מ' כ"ז-ל"א

ותדבר ישראל:
ומאלוהי מטפטי יעבר
אם לא שמעת.
בורא קצות הארץ
איך חקר לתבונתו.
ולאין אונים עצמה ירכח
ובחורים כטול יכשלו
יעלו אבר כבטרים
ילכו ולא ייעפו

מ' כ"ז למה תאמר יעקב
נסתרה דרכי מה'
כ"ח הלא ידעת
אלוקי עולם ה'
לא ייעף ולא ייגע
כ"ט נוחן ליעף כח
ל' וייעפו נערים וייצמד
ל"א וקרוי ה' יחליפו כח
ירוצו ולא ייגעו

א. למה תאמר יעקב ותדבר ישראל: נסתרה דרכי מה' ומאלוהי מטפטי יעבר.

ב. כ"ז למה תאמר: עם יעקב ד"ה ותדבר בגלות.
" נסתרה דרכי מה': העלים מנגד עיניו כל מה שעבדוהו והמסיל עלינו אוחס
שלא ידעוהו.

ג. ראב"ע ד"ה נסתרה דרכי: אין ה' רואה מה אני עושה וככה "מטפטי יעבר"
יעבר ממנו מטפטי ולא יספטי על דרכי.

ד. אבן-כספי ד"ה נסתרה דרכי: כמו (יחזקאל ה' י"ב) "עזב ה' את הארץ"

אא 1) מה ההבדל בין טלושת המפרטים בפרשם את דברי יעקב?

אא 2) איזה פירוט מתקבל ביותר על הדעת כפירוטו של מקרא?
מים לב שפסוק כלו הוא תשובה לטענת יעקב בפסוק כ"ז?

ב. כ"ז: נסתרה דרכי מה' ומאלוהי מטפטי יעבר.

הטוח למקומם את המקומות הבאים:

דברים ל"א י"ז-ל"ח	ירמיה י"ד ח' ט'
וחרה אפי בו ביום ההוא ועזבתים והסתרת פני מהם והיה לאכל ומצאוהו רעות רבות וצרות. ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא על כל הרעה אשר עשה כי פנה אל אלהים אחרים	מקוה ישראל מוסיפו בעת צרה למה תהיה כגד בארץ וכאורח נטה ללוון? למה תהיה כאים בדהם כגבור לא יוכל להושיע ואתה בקרבנו ה' וסמך בקרא עלינו?
תהלים י"ג, ב' עד אנה ה' תסתהני נצח עד אנה תסתיר את פניך מסבי? תהלים ל"ח ה' ברצונך העמדת להררי עד הסתרת פניך - הייתי נבהל. איוב כ"ז, ב' חי אל הסיר מטפטי וטדני ומר בטטי.	תהלים ע"ד, י' - י"א עד מתי אלקים יחרון צר ינאץ אויב סמך לנצח? למה תטיב ירך ויטיבך? מקרב חיקך כלה!

- 1) הסבר במה מחוייב ארבעת המקומות הראשונים וכן סבי המקומות האחרונים - קבוצה רעיונית?
- 2) האם דברי הקובלנה של פסוקנו מתכוונים לאותו רעיון המובע באחת מסתי הקבוצות הנ"ל או נאמר בהן דבר טלמי?

(לך לך חשכ"א)

ג. כ"ח: הלא ידעת
אלוקי עולם ה'
לא ייעף ולא ייגע

אם לא שמעת
בורא קצות הארץ
אין חקר לתבונתו.

- 1) במה סחורה' הזכרת בריאת עולם השוכנת עידוד לדברי הקובלנה?
- 2) מהי כונת הנביא במסרו "בורא" ולא ברא? (והשנה ברכת" יוצר המאורות" טגס טס לסון הוה ולא לסון עבר).

ד. חשוה:

מ' כ"ח: הלא ידעת אם-לא שמעת אלוקי עולם ה'
מ' כ"א הלא תדעו הלא תשמעו ...

החוכל למצוא את סבת החלופ בזמנים שבין סני הפסוקים?

ה. הלא ידעת
אלוקי עולם ה'
לא ייעף ולא ייגע

אם לא שמעת
בורא קצות הארץ
אין חקר לתבונתו.

בד"ק

ואם תאמרו: הנה כי הוא אלוקי העולם וברא אותו ומסגיה עליו, אבל לא יוכל בכל עת לשפוט, כי ייגע לפעמים וילאה, לפיכך אמר "לא ייעף ולא ייגע", שהרי אתה רואה, כי הוא מסבב הגלגלים והם סובבים סבוב שאין לו הפסק, וזה בכח מסבב שאין הפסק לכחו, אם כן אתה רואה, כי לא ייעף ולא ייגע, אם כן אינו מצד ליאות ויגיעה, כאחר אינו עושה משפט ברסעים המעבידים את ישראל.

וואם תאמרו: מאתך שברא העולם ומעמידו בכוחו הגדול, ומסגיה בו וטרפטו והכוח בידו לשפוט בכל עת ואשן לכוחו הפסק, למה ראת זה הזמן הארוך בצרת ישראל בגלות ולא ירשיעם מצרתם ולא יעשה משפט ברסעים?

חסבר באיזה חלק מפסוקנו נמצאת התשובה לטאלתו זו?

אא ד. מ' ל': וייעפר נערים ויגעו ובחוריהם כטרל יכטלו.

רש"י:

"וייעפר נערים": גבורת הכשדיט המנועריט מן המצוות תיעף.
(סיים לב: רש"י הולך בכמה מקומות בעקבות חז"ל בדרך זו של פירוט מלת "נער", חגיגה ל"ד, ע"א: (יסעיה ג', ה') "ירחבו ונער בזקן" - אלה בני אדם ממנוערי מן המצוות ירחבו במי שממולא מצוות כריטון.
וביסע' לא פירטון רש"י כחז"ל אלא כמסמער!
אבל במל"ב ב', כ"ג: "ובנערינו קטנים יצאו מן העיר ויחקלטו בו". רש"י: המנוערינו מן המצוות.)

מה ראה רש"י לחוציא מלת "נערים" כאן ממסמעותה?

ד. מ' ל"א: וקרוי ה' לחליערו כח.

1. כיצד יש לבאף ר"ו של "וקרוי ה'?"

- 2. הומכ"ו מביא פסוק זה ברצותו להסביר לנו טעמו של סיפור יעקב עם חרועיט (בראשית כ"ט, א' - ח') אשר לכאורה נראה שהיא "אריכות דברים ללא צורך".
- הסבר מה עניין פסוקנו לסיפור ההוא; במה מסייע הוא לחביננו לקחו.

ה. מ' ל"א: יעלו אבר כנשריט ירוצו ולא ייגעו ילכו ולא ייעפרו.

בפירוט ההפטרות של החומש מאת הרב י"ה הרץ נאמר לפסוקנו (מתוהבם סאנגליה ברגעיט שאנו ביטאינו על גלי ההתלהבות, אנו כולנו מסוגלים למעשה גבורה חד פעמי, בוכל להסריא לגזבה, לדהור קדימה. אבל קשה הוא הרבה יותר למלא וזרבות יום יום, ללכת בתלם בסונסוניות, גם כשהתלהבות ראשונה פגה, כשתפארת החזון הועט זיוה, גם כשמכשולים ונסיונות קשים פוגעים בנו; קשה הוא לעמוד בכל אלה בהתמדת ולהתגבר עליהם ללא ל ארת.

מה הקוטי בפסוקנו שאותו רצה ליישב בדבריו אלה?

השאלות המסומנות x קשות והמסומנות אא קשות ביותר, יפתור כל אחד לפני הבנה.
שאלות ומשובות יש לשלוח לד"ר נחמה ליבוביץ, קרית-משה, ירוסלית